

ירושלים, ה' תשרי, תשע"ד

9 בספטמבר 2013

חוזר מס' ח-06-2398

הנדון: הפחתה או תוספת בשיעורי ריבית

(הוראות ניהול בנקאי תקין 421, 470, 451)

מבוא

1. מתן הפחתה או תוספת בשיעורי ריבית, בהלוואות או בפיקדונות לתקופה מוגבלת, אשר מתבטלת לאחר פרק זמן, גורם לערפול המחיר ללקוח, ומקשה על ביצוע השוואות וניהול משא ומתן אפקטיבי. עבור מוצרים אלו, חובות הגילוי כשלעצמן אינן מעניקות יכולת השוואה אמיתית ללקוחות, ואינן מונעות את החשש מפני ערפול מחיר המוצר.
2. באשר לכספי פיקדונות, אלו מופקדים לרוב בפיקדונות מתחדשים לתקופה קצרה, אולם בפועל מוחזקים על ידי הלקוחות למשך תקופה ארוכה (כגון פיקדון שבועי מתחדש, המוחזק לאורך תקופה של מספר חודשים ואף שנים). במקרים אלו אי מתן התוספת או הפחתה שנקבעה לתקופה הראשונה, למשך כל התקופה בה מוחזק הפיקדון בפועל, מחייב את הלקוח לשוב ולערך משא ומתן מתחדש עם הבנק בכל מועד שינוי של הריבית או חידוש הפיקדון.
3. באשר לסוגיית התוספת או הפחתה בעת מתן הלוואה, זו הוסדרה בעבר בהלוואות לדיור, במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין 451 – נהלים למתן הלוואות לדיור. בהוראה זו הורחב אותו מנגנון ביחס לכל סוגי האשראי.
4. לאור האמור, ולאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת בעניינים הנוגעים לעסקי בנקאות ובאישור הנגיד, קבעתי הוראה זו.

עיקרי ההוראה

5. בהלוואות בהן שיעור הריבית אינו קבוע ואינו ידוע לאורך כל תקופת הלוואה, וכן בהלוואות המבוצעות בחלקים, נדרש התאגיד הבנקאי להחיל במועדי שינוי הריבית על הלוואה, את אותה הפחתה או תוספת לריבית הבסיסית שחלה במועד מתן הלוואה.
6. בהלוואות בריבית משתנה בהן הריבית הבסיסית היא ריבית LIBOR, רשאי התאגיד הבנקאי לקבוע מנגנון לשינוי התוספת או הפחתה שיחול במקרים קיצוניים, ובלבד שיתקיימו התנאים המפורטים בהוראה.
7. בפיקדונות בהם שיעור הריבית אינו קבוע ואינו ידוע לאורך כל תקופת הפיקדון, וכן בפיקדונות המתחדשים מזמן לזמן בהתאם להוראות שנתן הלקוח מראש, נדרש התאגיד הבנקאי להחיל במועדי שינוי הריבית או חידוש הפיקדון, את אותה הפחתה או תוספת לריבית הבסיסית שחלה במועד ההפקדה. החובה האמורה לא תחול במקרה בו הלקוח משך חלק מסכום הפיקדון במהלך תקופת הפיקדון או במועד החידוש.

8. מובהר כי המונח "הלוואה" בהוראה זו כולל מסגרת אשראי מאושרת בחשבון, וכן מסגרת אשראי בכרטיס חיוב, לרבות מסגרת אשראי מתגלגל (מסגרת בה נקבע מראש סכום חיוב חודשי, ויתרת הסכום העולה על הסכום שנקבע, תחויב, בתוספת ריבית, במועד מאוחר יותר). למען הסר ספק מובהר בנוסף, כי באשראי מתגלגל, "תקופת הלוואה" הנה התקופה שנקצבה למסגרת האשראי בכרטיס, ולא התקופה שנקצבה לגלגול האשראי. עוד מובהר, כי המנגנון לקביעת ריבית בסיסית יהיה אובייקטיבי חיצוני, היינו שלתאגיד הבנקאי לא תהיה השפעה ישירה בקביעתו.

תחולה

9. הוראה זו תחול על הלוואות ופיקדונות של "יחיד" ושל "עסק קטן", בהתאם להגדרה המופיעה בכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), התשס"ח – 2008, אשר ההתקשרות עם התאגיד הבנקאי בנוגע להם בוצעה לאחר תחילתה.
- יובהר, כי בפיקדונות המתחדשים מזמן לזמן, מועד ההתקשרות עם התאגיד הבנקאי הוא מועד הקמת הפיקדון, ולא מועד החידוש. עם זאת, בפיקדונות אלה, בהם תאריך סיום ההתקשרות אינו ידוע ומוסכם, תחול ההוראה במועד החידוש הראשון החל לאחר 6 חודשים ממועד תחילת ההוראה.
10. סעיפים 16א(ב) ו-16א(ג) להוראת ניהול בנקאי תקין 451 בנושא "נהלים למתן הלוואות לדוור" בטלים.
11. בנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 470 בנושא "כרטיסי חיוב", יתווסף סעיף נוסף: "הפחתה או תוספת בשיעורי ריבית (421)".

תחילה

12. תחילתה של הוראה זו היא ב-1.1.14.

עדכון הקובץ

13. מצ"ב דפי עדכון לקובץ הוראות ניהול בנקאי תקין. להלן הוראות העדכון:

<u>להכניס עמוד</u>	<u>להוציא עמוד</u>
(9/13) [1] 421-1-2	-----
*(9/12) [6] 470-5	(9/12) [6] 470-5
(9/13) [8] 470-6-7	(8/13) [7] 470-6-7
*(5/13) [16] 451-21	(5/13) [16] 451-21
(9/13) [17] 451-11-16,22	(5/13) [16] 451-11-16,22

* עמוד זה לא עודכן, אך הודפס מחדש בעקבות המעבר להדפסה דו צדדית

בכבוד רב,

דוד זקן

המפקח על הבנקים